

Коланъ

Много важна частъ отъ облѣклото на прабългаритѣ и на сроднитѣ народи билъ коланътъ. Кланътъ у българитѣ, както у маджаритѣ, хунитѣ и пр., служи не само за украшение и стегнатостъ на облѣклото, но и за много важни практически цели. Докато на пехотинеца долната частъ на тѣлото му трѣбва да остане свободна, кавалеристътъ—стрелецъ има нужда горната частъ на тѣлото му да остане свободна, особено на лекия кавалеристъ, който трѣбва да стреля съ лжкъ отъ бѣгащия конь. Затова всичко, което носѣлъ съ себе си, закачалъ на колана: сабя, колчанъ, огниво, ножъ и пр.

Многото писмени сведения относно коланитѣ на българитѣ говорятъ ясно. Както видѣхме, Ибрахимъ Ибнъ Якубъ казва: българитѣ „бѣха опасани съ дълги пояси (колани), на които бѣха прикрепени копчета (пулчета) отъ сребро и злато“. А. Лиутпрандъ пише, че българскиятъ пратеникъ въ Цариградъ билъ опасанъ съ металически коланъ³⁰). Сжщо и Иванъ Екзархъ споменува коланитѣ. Действително колани носятъ българитѣ въ миниатюритѣ, но сжщо и за маджаритѣ и сроднитѣ тѣмъ народи знаемъ, че носѣли колани.

Колко голѣмо значение сж отдавали българитѣ на колана, личи отъ 55-я отговоръ на папа Николай I, споредъ който българитѣ се оплаквали, че гърцитѣ имъ забраняватъ да приематъ причастие безъ пояси³¹). Тѣзи думи обяснявамъ по следния начинъ: отъ нѣкои сведения трѣбва да приемемъ, че българитѣ и сроднитѣ тѣмъ народи смѣтали колана и калпака за знакъ на свободния човѣкъ. Имено Чингисъ Ханъ, когато поискалъ да накаже брата си Касаръ, отнема му колана и калпака, т. е. лишава го отъ свободата, отнема му знака на свободния човѣкъ³²). Подобно значение на калпака и у прабългаритѣ ясно показва описанието на Ибнъ Фадлана, което ще цитираме по-долу, кждето много пжти се повтаря, че прабългаринътъ, когато вижда царя си, трѣбва да сваля калпака си и не го туря на главата си, докато